

**TAKƏLAYA NAALƏ NYƏŇKA NKA
PƏDLI NMAAWA
KƏLƏNTI
NYƏMA TƏ
Kətvlətv**

Takəlaya kanə ka taa tə caaləyəna nav si Pədlı na İso təsele nyəma paa nukəna təma. Pa tasa keesuyv tətəyə kuvəŋ wei İso seelaa mpa pa ta ke Yuta nyəma tə pa haaki si pə waasi Yosalem İso yəlaa kpekəle tə.

Pədlı tasəyi İso seelaa ke apalətv si pə haaki. Mpi tə, Yesu nää ké toŋ tv ké na í pəsi i təyi kunyəntv si tää svv toŋ. İlena i təkəna i təyi hólóyú si i ke Tillu, na i yəyətə isəna i təmlə ka tēsəna tə.

İsəna pa faya Kələnti II takəlaya tə:

Pədlı na Kələnti İso yəlaa kpekəle pa fəi leleŋ, titite
1–7

Luyv kuləmvəyv hanav, titite 8–9

Pədlı hólóyú si i ké Tillu, titite 10–13

Seetv

¹ Maya Pədlı, İso luyv lapəna na má la Yesu Kilisiti tillu. Má na tá taapalv Timotee tə ŋmaakəna takəlaya kanə.

İso seelaa kpekəle nte tə we Kələnti tə tə nyəma meye tə ŋmaa-ke. Na İso yəlaa təna mpa pa we Akayi tətə təna taa tə si tə seeki-me. ² Tacaa İso na tá Səso Yesu Kilisiti pə la-meyə pēlēe na pə ha-meyə alaafəya.

Pədlı seeki İso ké í na təmlə

³ Tə sa İso tá Səso Yesu Kilisiti Caa. İni ı kəna Caa wei ı kəpantv təowa pə tu fei tə. İ kə İso wei ı səsəyi-tuyv apalətv kə pə təna pə taa təyo. ⁴ İni ı səsəyəna-tuyv apalətv kə tá wahalanaa təna taa sı tá mayamaya tə səna mpa wahalanaa ləlaa kayatəyi mpv tə, na tə pona-weye sənav ηku tə hika İso kin tə. ⁵ Pə taya pulv, tə təkuyv Kilisiti konyəntəyəle kə isəna mpiyi səsəm tə, mpv tətəyo Kilisiti səsəyi-tuyv apalətv kə səsəm tətə. ⁶ Tə təkı konyəη kə sı pə səsı-meye apalətv na pə ya mə nyuyv tətə. Pə səsəyi-tuyv apalətv kə sı taa səsı-me na í nyəə toη na í pəsi na í təyəna suulu kə konyəntəyəlenaa mpa pa mayamaya tá təηna təyəv tə. ⁷ Tə wəna naani kə teu kə mə təə kə. Pə taya pulv təə, tə nyəmə sı isı tá na-me tə krenta konyəη təyəv tə, pu krentı-tuyv apalətv səsəyv tətə.

⁸ Ta taapalaa, tə caa sı í nyı sı isəna mpi tə təyo konyəη kə Asii tetv taa tə pu nu-tuyv səsəm na pə kəli-tv pə tu fei, haləna tə tema tá taa sı tá təm temaya. ⁹ Pu caya-tuyv isı nəyəlv təmna sı pá kv-tuyv kəkuyv. Ama pə lapa mpyəy sı pə hólı-tv sı İso wei ı feəsiyi sətəa tə ı paasi tə taa tv tá təyi naani. ¹⁰ Waatv wei tu wə səm nəyo təə təcomlaa kə mpv tə ini ı yapəna-tv, na ini ı ká yana-tv tətə. Tampana tə tēləyi mpyəy teu sı í ká tasa-tuyv yapv tətə. ¹¹ Pə taya pulv təə, mə mayamaya í ká te-tv na mə sələməη. Na sələməη wei yəlaa samaa mə í sələməyi ta təə tə, İso ká mv-ı na í la-tuyv kəpantv təne ini, na yəlaa payəle sēe-ı í na təmle kə tá təə.

Pəəli layasa mpi pə pəle ı ka tvwa tə

¹² Mpi pə təə tə pəsəyi na tə sa tá ti təyəle sı tə nyəmə teu kə hatuu tá taanaa sı İso yaasi kəpəη na tampana nyəη kə tə təkəa na tə lana yəlaa taa, iləna

pə tu kələna mə kiŋ. İso pəelee tiikayana-tu, pə taya yululayatu natəli. ¹³ Nti í kaləyi tá takəlası taa na í nukı tə ntəyəle, pə taya natəli tə kaasaa tətə se. Na ma huuki teu sı í ká te na í cekəna təm tənə sı, ¹⁴ í ká yələyəna-tuyv Tacaa Yesu kuyaku wule ké na taa yələyəna-mə. Kayana í tá cekənta mırúyó teu se.

¹⁵ Maa wəna naani ke tənənı tə tə təyə maa huwa sı maa caaləna mə tēye pote na í hiki kúpantu ke təm naale. ¹⁶ Pu wəe sı ye ma puki Masetoni ke maa heləna mə tē, na ye ma kəma məlvuyv ma tēna mə tē tətə. Na í ká səna-m na ye ma puki Yuta pə taa la-m katē. ¹⁷ Waatu wei maa huwa mpaav ŋku ku təm tə faawı ke ma lapa kulapv na? Saa wei ma cakı na ma sı mpi ma tēŋəyi na má lakı tə yəlaa huwəe ke ma tēŋəyi? Ye maa tēŋaya yəlaa huwəe nn na aai pu wəna təntəmlē. ¹⁸ İso tampana tə isəntə, nti ma heela-mə tə pə taya nn na aai pə tisuyv ke təntəmlē. ¹⁹ İso Pəyalv Yesu Kilisiti wei ı təm má na Silaası na Timotee tə heela-mə tə ı ta ke nn na aai təm. Ama ı kə İso tisuyv nn wei təyə. ²⁰ Nn ını ı kə İso kütisitu kə. ını ı huləyəna sı İso lakı kúpantu təna nti ı ka təma sı ı ká la tə. Pə tə kə tə tisiyi sı: Ami, ke Yesu Kilisiti tə sı pə kusı İso teeli. ²¹ İso mayamaya yekina na tá na-mə tə nyəki tōŋ ke Kilisiti mpaav taa, na ını ı fayana-tv na tá mpaav. ²² ını ı yvsəna-tv na ı kuyvsəm sı pə hólí sı tə kə ı nyəma. Na ı sı tá taanaa ke Feesuyv Nanŋtv ke təloma sı pə hólí-tv sı ı sı-tuyv kúpantvnaa.

²³ Na İso, mə waalı takuyv tə kə ma kisa Kələnti ke məlvuyv. Na ye ma tu looliyi kə, İso í kv-m. ²⁴ Tu pəkəyi sı tə caalı-mə sı í tēŋ pəne na í yeke pəne. Pə taya pulv tə, tə nawa sı í təkə İsoeəle mpaav ke teu. Ama tá luyv wəe kə sı tə tv-məye niŋ ke mə təmlē taa na pə waası-mə.

2

¹ Pə təə kə ma tuwa ma taa si ma kaa kəə mə te, pəcə mə taa kəə mə tasa mə lanja wakələyü. ² Pə taya pulv təə, ye ma wakəla mə lanja, awe ká hēesəna ma nyəntə tətə? Ye pə taya mpa pa nyəna ma wakələyi tə pa tike? ³ Pə təə kə maa ηmaa-meγe mpv. Ma taa caa si ye ma kəma na má tala mə te, mpa pə mvna pá ha-m lanjhulümle tə pá məli-m lanjwakəlle hav. Ma nyəmə teu si ye ma wəna lanjhulümle, mə təna təpai mə nyəna ná hulümaa tətəγə. ⁴ Pəpətv fei, piti səsə na lanjwakəlle səsəle na isəlvəm pə taa kə ma ηmaana-meγe takəlaya ηke, na pə taya si má tayanı mə lanja wakələyü. Ama si í nyi kə si ma səəla-me pə tu fei.

Wei ı wakəlaa tə ı suulu hvlvyv

⁵ Wei ı yelaa na piti kəə mə hekv tə pə taya ma lanjle ke ı wakəlaa, ama mə təna mə lanja ke ı wakəlaa. Na paa pə ta tu kev mə təna, mə taa payale lanja ke ı wakəlaa. ⁶ Mə taa payale tisaa si pá hə yulv inə ı ηkraηyüv tə, pə mayaa kə. ⁷ Ama pənente í ceπi-ı mpv, na í səsəsi-ı apalvtv, pəcə pə taa kəə na ı lanjle wakəli səsəm na í lə tóη. ⁸ Pə təə kə ma seγesəyi-me si í lana yaasinaa mpa paa hılı-ı si í səəla-ı tə. ⁹ Ma caakaya kə si má mayasi-me na má na mə waalı, si mə luyv we tam kə ma kuseγesətv təηyüv yaa mə luyv fei. Pə mayamaya pə nyüv təə kə maa ηmaa-me. ¹⁰ Ye nəγəlv í pənta natəli na mu ceπi-ı ma mayamaya ma cekı-ı tətəγə. Pə taya pulv, ye yulv pənta natəli na má ceπi-ı isu ma ceπv isəntə tə, mə təə kə ma lakı mpyó Kilisiti isəntaa, ¹¹ pəcə Satanı í taa kəə na í kəli-tv. Anı tə nyəmə isəna ı kulapətv wəe tə.

Mpi pə pekəla Pəəli ke Tvlvvası tə

¹² Waatu wei ma tala Tuluwası sı ma kpaaləyi Kilisiti təə Laapaalı Kupaŋ tə, Tacaə təə ma mayanaə sı mpaav weə faa sı má la təmlə ke teu. ¹³ Paa na mpv tə, ısu ma ta mayana tá taapalv Titv tə ma laakalı kula səsəm ké. Pə təə ké ma yela Tuluwası nyəma na má tē Masetoni.

Kəlvv ɲku Yesu Kilisiti yeki na tə hikiyi tə

¹⁴ Iso fəə, pə taya pulv təə, tá na Kilisiti tá krentvuyv təə ı tv-tvuyv ı akaitv looŋa taa ké na í tēna-tvuyv tam. Kvləm ını ı mayamaya ı yekina sı tə la na pá nyi Kilisiti ke paa timpı ısu tulaalv səsəŋ nukvuyv paa le tə. ¹⁵ Mpa pa we mpaav kvwaasvuyv taa na mpa pələ pa təŋna lepu tə, tə we pa təna pa kiŋ ké ısu tulaalv kupaŋ wei Kilisiti hawa Iso tə ı səsəŋ. ¹⁶ Mpa pa təŋna lepu tə tə we pələ pa kiŋ ké ısu səm səŋ wei ı kəŋna səm tə. Ama mpa pa we mpaav kvwaasvuyv taa tə tə we pələ pa kiŋ ké ısu weesuyv səsəŋ, wei ı haakı weesuyv tə. Awe pəsəyi na í la təmlə tənə tə taka? ¹⁷ Tá fəi ısu ləlaə payalə kpaakvuyv Iso Təm na pá kəkı sı pə lana-we tə. Ama tampa na ke tá yəyətəyi na Iso naə mpv. Pə taya pulv təə, ını ı tilina-tv, na Kilisiti təmlə ke tə lakı.

3

Nəyə pələvuyv kvfam təmlə lataa

¹ Təmnəə panə pa húləyi sı tə caa tə svv tá tı sam taa? Yaa tu húlı-meye takəlası nsi sı húləyi sı tá kvlapv tv tewa tə? Yaa tu sələmi-me sı í ha-tvuyv-səyi mə mayamaya ısu ləlaə lakvuyv tə? ² Mə mayamaya mə pilima kəna tá takəlaya, na tá lotu taa ké pa ŋmaa-ke, na yəlaə təna pəsəyi na pá ná na pá kala. ³ Nn, pə we ɲpúyú təkpaataa sı í ké Kilisiti takəlaya ŋka í

ημαawa τəγə, na taya í ηmaana takəlaya kanε. Pa ta ηmaa takəlaya kanε na ηmaalaya. Ama weesuyu tu lso Feesuyu ke pa ηmaana-ke, na pə taya pεε kraatanaa təw kε pa ηmaawa, ama yəlaa lotu taa mayamaya ke pa ηmaawa.

⁴ Naani wei tə wεna lso kin ke Kilisiti təw tə i təw kε tə yəγətəγi mpv. ⁵ Pəpətv fei, tə kaa pəsi na tə tə paa pəw sɪ tá mayamaya tá toma ke tə lapəna təmlε tənε. lso yelina na tε pəsəγi na tε laki mpi tə laki tə. ⁶ Pə taya pulv təw, lso inɪ i yelina na tε pəsi nəγə pεeluyv kvfam təmlε lataa. Na ka ta ke kusəsutu nti pa ηmaawa tə tə nyəηka, ama lso Feesuyu nyəηka kε. Kusəsutu nti tə wε takəlaya taa tə tə kuyi kε. Ama lso Feesuyu ná haa weesuyu kε.

⁷ Nmaatv pεε ke pa ηmaana kusəsutu ke pεε kraatanaa təw. Paa na mpv pə hula lso teeli ke tə təcelle, na Moisi isentaa teekaya kəkə nakəli te, nn. Haləna lseyeli nyəma ta pəsi na pá nyəni i isentaa kε təm naale, pəyele i isentaa teu mpi pu kε mpi pu te na pə saali yem təγə. Ye kusəsutu nti təle tə kuyi tə tə ta kisi teeli ke hikuyu, ⁸ kacanfana təmlε nte lso Feesuyu ná laki tə? ⁹ Ye təmlε nte tə lapa na yəlaa pəsi tasəkəle nyəma tə təle tə ta kisi teeli ke hikuyu, lε kacanfana nte təle tə laki na yəlaa pəsəγi yuləpama ke lso isentaa tə? ¹⁰ Tə tu pəsəγi na tε yəγətɪ sɪ tuu ləη teeli ná məla yem kε kayana nyəη təw təw. Kayana nyəη tεε-i kε təpυlvpυlv. ¹¹ Mpi pə taanə pəw tə pəle pə ta kisi teeli ke hikuyu, kacanfana mpi pə cakɪ tam təw tə?

¹² Tə tεeləγi mpv təγə tá naani təw səsəm. ¹³ Tá fei isu Moisi wei i ka taka i isentəw kε saalaya sɪ lseyeli nyəma í taa kəw na pá ná i teu mpi pu te na pə sɪ tə pə saalvyv. ¹⁴ Ama pεle pa ta pəsi na pá cəkəna, na

haləna saŋa mǝpǝyǝ pə tu wεε. Ye pa sʉv nǝyǝ pεεlyʉv kʉpǝm takəlaya kε kalʉyʉ kε ɪsəntǝ, pa layatʉ tǝə taka saalaaya ŋkεyε. Yʉlv wei na Kilisiti pa kpɛnta kʉlvɔm tǝ pʉntʉ tike tǝə kε saalaya kanε ka ta kenti. ¹⁵ Na haləna saŋa ɪsəntǝ, ye pa kʉla Moisi takəlasɪ kalʉyʉ, saalaya ŋkε ka təkə pa layatʉ tǝə kε. ¹⁶ Pa ŋmaawa Iǝ Tǝm taa kε mʉv sɪ: Yʉlv kεεsəyǝna Tacaɔ tǝə kε ɪlɛna saalaya ŋkε ká kǝɔlɪ ɪ tǝə. ¹⁷ Tacaɔ wei ɪ tǝm pa yǝyǝtǝyɪ Iǝ Tǝm taa cǝnɛ ɪnɪ tǝ Iǝ Feesuyʉ kε. Ye Tacaɔ Feesuyʉ ɪ wε timpi, hεεsvyʉ wɛnna. ¹⁸ Tá tǝna mpa tá saalaya kεela tá ɪsɛntǝə tǝ, Tacaɔ teu naaki tá tǝə kε tǝnyǝnǝnyǝnɪ. Na pə layasa-tʉyʉ mǝpǝyǝ sɪ tǝ nǝyǝsǝna Tacaɔ. Tǝ lu teu taa kε na tǝ sʉv teu kʉkəlɛm lɛmpɪ taa tǝtǝ. Tacaɔ Feesuyʉ lapǝna tǝmlɛ tǝnɛ tǝ taka.

4

Tá tǝ wε kε ɪsu cvyʉ wontu

¹ Iǝ kʉpantʉ tǝə kε ɪ tʉ-tʉyʉ tǝmlɛ tǝnɛ tǝ lapʉ, na pə tǝə kε tu lǝkɪ tá apalʉtʉ. ² Tá lǝwa mukaya kʉlapʉtʉ fεεlɛ fɛɪ nyǝntʉ. Tu hʉlǝyɪ tǝkpaaɔtʉ. Tu kεε Iǝ Tǝm, ama tampana kε tǝ hʉlǝyɪ tǝcɛɪcɛɪ, na tǝ lakɪ mǝpǝyǝ Iǝ ɪsɛntaa kε sɪ yǝlaa ɪ tʉ pa laakalɪ kε tá tǝə na pǝ ná. ³ Pə tǝə kε Laapaalɪ Kʉpǝŋ wei tǝ kpaaɔɔyɪ tǝ ɪ ta kε muku tǝm. Ama mpa pa lepǝ tǝyǝ ɪ kε muku tǝm. ⁴ Antulinya ɪnɛ ɪ taa ɪlǝyǝv mɛlɛmǝna-wε na paa tǝŋ pa taa na Iǝ. Antulinya taa ɪlǝyǝv ɪnɪ ɪ kɛntina-wε sɪ pǝ taa na Kilisiti teeli Laapaalɪ Kʉpǝŋ yɛlaa na pǝ ná tǝnyau kε ɪsǝna mpi tǝ. Kilisiti ɪnɪ ɪ kɛlɛna Iǝ tǝtɛŋɛɛɛŋ. ⁵ Pə taya tá mayamaɔa tá tǝm kε tǝ lakɪ waaɪsʉ. Ama Yesu Kilisiti tǝə nyǝntʉ kε tǝ kpaaɔɔyɪ sɪ Tacaɔ kɛlɛ. Na Yesu tǝə kε tǝ yaaki tá tǝyɪ mǝ tǝmlɛ

nyəma. ⁶ Iso wei i yəgətəa si pə ná na səkrətyu ce tə, kəlm inu i lapəna na pə ná tá lotu taa si tə nyi təcəicəi ké Iso teeli wei i ná Kilisiti isəntəa tənyənənyəni tə.

⁷ Ama tá mpa tə təkə Iso kəpəmpam pəne tə tə we ké isu cəy wəntu. Pə lapa m̄p̄yó si pá ná teu si Iso hana-təy toma səsəna aneγe kəhav, pə taya tá mayamaya tá nyəna. ⁸ Kənyəntəyələnaa ke waani waani puna-tv, ama tə ta kpisi. Nəγəsəe ná kəyi-tv, paa na mpv tu yeki tēeləy. ⁹ Pa təyi-təy kənyəy, ama Iso ilé i ta lə-tv. Pa huγi-təy ate, ama paa na mpv pa ta kv-tv. ¹⁰ Tam tə səki Kilisiti səm ke tá tənəy taa ké si pə hólí tá tənəy kəlməy inu i taa ké i weesuy. ¹¹ Tə wəv na tá isə ke isəntə tə, tam ké tə we səm nəəsi taa ké Yesu tə, si pə hólí si i weesuy wəna tá tənəy kəsəpəy inə i taa. ¹² M̄p̄yó pə wəe, səm wəna tá taa na pə laki na weesuy náá wəe mə taa na kó laki.

¹³ Pa ηmaawa Iso Təm taa si: Ma tēma ma taa na Iso təy ma yəgətəa. Tá tətə tá hūwəe we taa tēmnəv m̄pi pə təm taa təy tə tēma ta taa na Iso na pə tə ké tá nəəsi tə u suy. ¹⁴ Pə taya pəlv, tə nyəmá si Yesu səpa na Iso feesi-i tə i ká tē na í feesi-tv na Yesu, na í lá na tá na-mə tē səy i isəntəa. ¹⁵ Mə tə ké pə tənəy m̄pv pə laki, Iso tənəy i pēlēe hólóy ke yələa pəyale ke tam ké si í la na yələa m̄pe pa samaa pəyale sēe-i si í na tēmlə, na pə kəsi i teeli.

Taa tēmnəv ke Iso waasəyəna

¹⁶ Pə tə ké tu lə tá apəlv ke paa pəcə. Paa pə wəe si tá tənəy tə tənəy caaməy ke pəcə tə, tá taa ná tənəy tənəy səsəy ke paa kəyəkəy. ¹⁷ Kənyəmisi nsi si makəyənə-təy waatv waatv tə si tayanəy-təy teeli taa teeli wei i kaa tē təy, na teeli inu i kəla kənyəməy inu təcayacəy. ¹⁸ Pə taya m̄pi pə nyənəy

təkeelee tə pə təə kə tə tə tá laakalı, ama mpi pu naaki tə pə təə kə. Mpi pə naa təkeelee tə pələ pu leeliyi. Ama mpi pu naa tə pələ pə wə tam təə.

5

¹ Tá tənuyv kune, ku wə kə isu cokəle nte tə taa tə suvki tə. Na tə nyəmə sɪ saɲa ye pa yəka cokəle nte, tə wəna təsuule kə isətaa nte Iso tənna-tu tə. Na lonte nte Iso mayamaya tayanna-te, na tu wəe tam təə. ² Ama pənente tə tənna mola kə na tə tənna tətəyete ye sɪ pə tu-tuyv tá isətaa wəetu. ³ Pə taya pulv təə, ye pə tu-tuyv tá isətaa wəetu tə fəi yem se, pələ pə tənə wəe tətəy. ⁴ Kəpam ye tə wə tam kə tá ate coka ane a taa tə mələyi kə isu səyələ nu-tu. Pə taya isu tə caa sɪ tə lu tá ate tənə inɛ ɪ təm taa təkpataa se. Ama tə kooliyi kə sɪ pə tu-tuyv isətaa nyən tətə, ilena weesuyu nyəm li mpi pə səki tə. ⁵ Iso mayamaya tayanna-tu na í yele sɪ pə layasi-tuyv mpv na í su-tuyv ɪ Feesuyu kə təbma sɪ tə nyəna sɪ ɪ su-tuyv kəpam.

⁶ Pə təə kə tə nyaki apalv kə tam. Na tə nyəmə sɪ ye tə wəna tənə inɛyɛ mpyú tam, tə hatələna timpɪ Taca wəe təy. ⁷ Tə tema Iso na tá taa təy tə tən, ama tə ta nata na tá isɛ se. ⁸ Tə nyaki apalv kə teu kə na tə səla teu sɪ tə lu tənuyv kune ku taa na tə polo tə caya Taca cəb. ⁹ Mpi tə nyuləyi səsəm təyələ sɪ paa tə wəna tá isɛ paa tə fəi, í la-tuyv luyv. ¹⁰ Pə taya pulv təə, paa pə kpa na pə tii pə wəe sɪ tá tənə təpai tu sən Kilisiti isentaa kə na í hɔvna-tu, na pəcə pə ləeti paa wei kə mpi ɪ ka wəna ɪ isɛ na í la tə, ye kəpantv kə ɪ ka lapa, pə ləeti-ɪ kəpantv, ye isayatu pə ləeti-ɪ tələ.

Kilisiti ciika tá na Iso

¹¹ Tə nyə́má mpi pa yaa Tacaá sə̀yǝntv tǝ mɛɛ, na tǝ caa tǝ hólí yǝlaa ké na pá cekə́na na pá tisi. Iso nyə́ma-tuyv teu, na ma hɔv sɪ mə nyə́ma-m mpv tǝtəyǝ hatuu mə taa. ¹² Pə taya tǝ tasəyɪ-mɛyɛ tá mayamaya ke hólóyǝ sɪ í ná tá teu. Ama tǝ pɛɛkəyɪ ké sɪ tǝ hólí-mɛyɛ tampana nna a tǝǝ í ká yǝlǝna-tv, na pǝcǝ́ í pǝsɪ na í cǝ mpa pa yǝlǝyǝna tǝnəy tǝ kulapəm na pa paa fɛina taa nyəm tǝ. ¹³ Ye tampana sɪ tǝ ké kpaɲtɔnaa ɪɛ Iso tǝǝ ké tǝ ké kpaɲtɔnaa. Ama ye tǝ wɛna tá ɪɛ, mə tǝǝ ké tǝ wɛna tá ɪɛ. ¹⁴ Pə taya pulv tǝǝ, Kilisiti sǝlɔyɔv caalǝyǝna tá mpa tǝ tɛma tá taa sɪ yulv kolum sǝpa yǝlaa tǝna tǝǝ tǝ, na mpv ɪnɪ pə hólóyǝ́ ké sɪ í na paa wei pa kpaɲtǝna sǝm. ¹⁵ Yǝlaa tǝna tǝǝ ké ɪ sǝpa sɪ pǝ́ hólí sɪ mpa pa wɛna pa ɪɛ tǝ pá nyɪ sɪ pə taya pa mayamaya pa tǝǝ ké pa wɛɛ. Ama wei ɪ sǝpa na í fe pa tǝǝ tǝ ɪ tǝǝ ké.

¹⁶ Pə tǝǝ ké tu tasəyɪ yulvhuwɛɛ tǝnyuyv ke yem na pǝcǝ́ tǝ nyɪ yulvwɛɛtv, paa ɪsu tuu mǝpǝ́yǝ́ tu lakaya na tǝ huuki huwɛɛ ke Kilisiti tǝǝ tǝ, kayana tu laki mpv tǝtǝ. ¹⁷ Ye yulv na Kilisiti pá kpaɲtaa te, pə layasa-ɪ wɛɛtv kɔfatv ké. Wɛɛtv kɔpǝntv muka yem, wɛɛtv kɔfatv layasəna. ¹⁸ Pə tǝnaya mpv Iso kin ke pə luna, na Kilisiti tǝǝ ké ɪ ciika tá na-ɪ na í tv-tuyv tǝmle sɪ tǝ́ la na í na yǝlaa lɛlaa pá ciiki. ¹⁹ Pə taya pulv tǝǝ, Kilisiti kin ke Iso lapənaa na í na ɪ yǝlaa tǝna pá ciiki, ɪ ta hɔv pa ɪsayatv tǝm tǝǝ. Na taya ɪ tɔwa sɪ tǝ́ kpaaləyɪ ciikuɔv tǝm tǝnɛ.

²⁰ Tə ké Kilisiti tǝmle nyə́ma sǝsaa ké, na pə caya ké ɪsu Iso yaa-mɛ na tá nǝɔsɪ. Hai tǝ wiikə́na-mɛ, Kilisiti tǝǝ í yele na mə na Iso í ciiki. ²¹ ɪsayatv taa wɛɛ Kilisiti kin se, ama Iso pǝsə́na-ɪ ɪsayav ke tá tǝǝ. Mpv pə yelina tá na Kilisiti tá kpaɲtuyv tǝǝ, Iso lapa

na tə pəsı yuləpama.

6

¹ Pə təə kə tá mpa na ləə tə lakı təmlə tə, tə wiina-me sı í taa yelee na ləə hula-me ye pəele nna tə á pəsı yem. ² ləə yəğətə ı təm taa sı:

Waatə wei ma lakaya ma kəpantə tə ma nuna-η.

Yapə kuyakə wule ma səna-η.

Təə, pənentə ye pə mənə ləə kəpantə hikuyə. Saηa kə pə pəsəyi na pə ya yulə nyuyə.

³ Tu caa sı nəğəlv í footi tá təmlə, pə təə kə tu caa tə tusi nəğəlvuy paa mpi pə taa. ⁴ Ama tə húləyi pə tənə pə taa kə sı tə kə ləə təmlə nyəma. Pə təə kə tə cayana suulu kə səsəm na tə təkı kənyəməη na tə wə isənyəηle na laηwakəlle səsəəle taa. ⁵ Pa mərə-tə, pa tə-tuyə saləka, pa lapa na yəlaa tənə yoonə-tuyə yem yem. Tə lapa kəηkəηsi təma, tə keela tá tom, tə səpa nyəğəsi. ⁶ Tə húləyi kə sı tə kə ləə təmlə nyəma, na tá yaasi kəpaη taa na tá nyəm taa na tá suulu taa na tá kəpantə lapə taa. Na tə lapa mpə tə na ləə Feesuyə Naηηtə təη kə na tá tampana səəlvuy. ⁷ Na tá waasə tampana taa kə na ləə toma taa. Tampana təηuyə kəna-tuyə yoou wontu nti tə yoonə na tə kəntiyina tá təə tə. ⁸ Pa tuyəna-tuyə pəyele pa tuyi-tuyə fəele tətə. Pa təkı-tuyə, pəyele pa saη-tə tətə. Pa nyənəyi-tuyə pəpətənaa kə, pəyele tayəle tampana yəğətəlaa. ⁹ Pa nyənəyi-tə isı mpa pa ta nyi tə pəyele tayə pa tənə pa nyəmá. Pa nyənəyi-tuyə sətəa, pəyele tá na tá isə, na í pəsəyi na í ná mpə. Pa tuyi-tuyə saləka, paa na mpə paa kuyi-tə. ¹⁰ Pa nyəηsəyi tá isə, paa na mpə laηhuləmlə taa kə tə wə tam. Tə wəe kə isı kənyəntənaa, ama tə səsəyi yəlaa pəyalə kə apititə.

Tə wε isu mpa pa fεina pulv tə, pəyele tampana təə tá wenna pə təna.

¹¹ Tá taapalaa kypama ke Kələnti, tampana ke tə heeliyi-me, ye pa faya tá taa meye pa makəna. ¹² Tə səəla-meye, ama mə tá səələna tá. ¹³ Pə təə ké ma yəyətəna-me isu piya. Nti tá huv mə təə tə mii huv mpyəy tá təə, í səəli-tuyv mpu tətə.

Ma ta nyi isənaa cəlvv

¹⁴ İ taa yele na mə na mpa paa tεη pa taa na İso tə í krenti. Pə taya mpa pə muna pə krenti mə na-wε təyələ. Pə taya pulv təə, isənaçalε kypam na isayam pu siti? Na isənaçə ilim na ahoo ká siti? ¹⁵ İsənaçə Kilisiti na İləçəv paa nuna təma? Wei i tεη i taa na İso na wei u tεη i taa na İso tə pa kaa we? ¹⁶ Yaa isənaçə İso təçayalε na ma ta nyi isənaa tıη pu kaa? Pə taya pulv, tá kəna İso weesuçv tı təçayalε. İso maçamayaçə yəyətəna mpu si:

Maa çaya pa kiη na maa wεε pa həkv.

Maa pəsi pa İso na paa pəsi ma yəlaa.

¹⁷ Pə təə ké Tacaa yəyətəna si:

Pə wεε si í ká lu pa həkv

na pə yası mə na-wε.

İ taa yele na asilima nyəm napəli tokina-me.

İle má, maa mu-me.

¹⁸ Maa pəsi mə Caa,

na mii pəsi ma pəyalaa na ma pəelaa.

Tacaa toma təna tı yəyətəna mpu.

7

¹ Ma taapalaa, taya pa yəyətə pə təna mpi pa yəyətə isəntə tə. Pə təə ké tı ləsi tá təçv mpi pu pilisi tənuyv yaa ləsaçə tə pə taa. Tə cáalı tá tı na tə pəsi İso nyéma təkpatəa, na tə wεε i nyamnav taa ké tam.

Pəəli lanjhulvmlə

² Mə ləsası í wəe tá təə. Tə ta la nəğəlvu kavalaya nakəli, tə ta hulvsi nəğəlv, tə ta təğə nəğəlv təə. ³ Pə taya isı ma caa má kú mə təm təğə ma yəğətəyi mpv. Ama pə wəe ké isı ma tem yəğətəyv tə si tə səəla-meyə səəəm təğə pə krenta-tuyv tam, paa weesuyv taa paa səm taa. ⁴ Ma wəna naani ké mə təə ké səəəm ké, ma yəələğəna-meyə. Tá kunyəntəğəle təna taa ma wəna apalvtv ke səəəm, na ma lanjhulvmlə təəv taka.

⁵ Tə taluyv rıpyú Masetoni tə tapasopile fei paa pəəə. Tə mayana kəkayətəm ke pə təna pə taa ké, tá na ləlaa tə sov ləpv taa ké, na nyamnav wə tá taa.

⁶ Ama İə wei ı haə apalvtv ke mpa pa apalvtv lepa tə, ı ha-tuyv apalvtv na Titv kəntə. ⁷ Na pə taya ı kəntə tike səəəna-tuyv apalvtv. Ama na isəna ı kəesa-tv si mə səəsa ını ı mayamaya ke apulvtv tə pə təə tətə. ı kəesa-tuyv isəna í nyuləyi si í na-m tə, na isəna mə isə nyənaa tə, na isəna í tanaa tətəyətəyə si ye sənnav í sənna ma təə tə. Pə təə tətəğə pənente ma lanjle hulvma səəəm tətə.

⁸ Paa maa nmaav-meyə takəlaya na ká pəsi mə lanja tə, maa təh nəəəə si ye maa nyəmə. Mpi tə ma nawa si takəlaya nke ka pəsa mə lanja ke pəəə. ⁹ Ama pənente ma lanjle həəwa, pə taya isı ma pəsa mə lanja tə pə təə. Ama mə lanjəsəle yeluyv na í layası yaası tə pə təə ké. Pə ha İə ké mpaav ke lanjəsəle nte tə taa ké na í la ı nyəntv, haləna mpi tu lapa-me tə pə ta ke isayətv tətə. ¹⁰ Pə taya pulv təə, lanjəsəle nte tə haa İə ké mpaav na í lakı ı nyəntv tə, tə kəhna layasuyv ké. Na layasuyv kəhna nyuyv yapv pə fei si yulv ká tə si ye maa nyəmə. Ama səm ke antulinya nyəma lanjəsəle ná kəhna. ¹¹ Lanjəsəle nte tə mayana-me tə nte tə hana İə ké mpaav na í la ı nyəntv, na pənente í tá na

mpi pə təmnaa tə taa? İ tá ná isəna mpi lanpəsəle yelaa na í paasəna mpi pə taa í wεε tə pə təm kε teu, na í pəsi na í lá apalaa na í kεeli təm kε mə nyəəη təə. Pəwε, paa yaa mpv sı təm tənε tə ta maya-mε. Paa yaa mpyúyú nyamnav. Paa yaa mpv sı í nyuləyi sı í na-m. Paa yaa mpv sı í sεesa isələ. Paa yaa mpv sı í səpa nyuyv sı í həη isayatu latu ηkraηuyv. Pə təna pə taa í hulaa ké sı í táá ná təm tənε tə taa.

¹² Maa ηmaa-mεye takəlaya tə, pə tayə wei ι lapa isayatu ntı yaa wei pa lapa-tı tə pa təə. Ama sı pə hólí İə isentaa təkεlekele ké luvv mpi í lapa tá təə tə. ¹³ Pə təə ké mpi í lapa tə pə səsa-tayə apalətv tətə.

Pə tayə apalətv tike kε pə səsa-tv, ama waatu wei tə nawa isəna mə tənə í səsa Titv kε apalətv na ι lanjle hvləmmı tə, tá lanjhvləmlε təə səsəm. ¹⁴ Ma sam-mεye isəna mpiyi ι kin tə pə ta la-m fεεle. Isəna tə heeliyi-mεye tampana kε tam tə, mpv tətəyə tə puyula-mεye Titv kin, na íle ι mayamaya ι mayanaa sı tampana ké. ¹⁵ Pə təə ké ι səəlyv kε-mε təə səsəm kε waatu wei ι təəsəyi isəna mə tənə í see yələa, na isəna í mv-ı na í seliyina səyəntv tə. ¹⁶ Ma lanjle hvləma səsəm, pə tayə pulv, ma tεələyi mə təə ké paa mpi pə taa ké.

8

Luyu kvləmvyv hanav

¹ Təv, pənente tá taapalaa tə caakı ké sı í nyı isəna İə pεεleε təm lapa Masetoni Yesu sεelaa kpeka taa tə. ² Konyəntəyələnaa mpa pa mayana Masetoni isə sεelaa mpe tə pa mayasa-wεye teu ké. Paa na mpv pa lanjhvləmlε təə səsəm, haləna pa kvəpantv lapv fεi taka, pəyele pa tu ké konyəntəvnəa kutukutunaa ké. ³ Maa looliyi, isəna mpi pa pəsaa təyə pa hawa.

Haləna pa tu hawa na pə tēe isu pa pəsuyv wēe tə mēe. Pa mayamaya pa nəkəna ⁴ na pá kaana-tuyv teu si tē la suulu na tē yele na mpe pá səna tətəyɔ Iso yəlaa mpa pa wē Yuta tə. ⁵ Na tə taa huv si pu tala isəna mpi tə pə tēe mpv. Kancalaya ile Taca ke pa ha pa ti. Pə waali ké Iso luyv lapa na pá ha pa təyi tá tətə. ⁶ Pə təə ké tə wiina Titv si í polo mə tē, na í lakı təmlē nte i ka caalaa tə. Ulena í la na mu tēesi təmlē kupante təne. ⁷ I tu wē toma ke pə təna pə taa ké, paa taa temnav ke Iso, paa yəyətəya, paa nyəm taa. Mə isəle sēsuyv təm fēi kēsuyv. Na í tu səəla-tuyv, pə təə ké tə səəlaa si í hólí mə tən ke təmlē kupante təne tə taa tətə.

⁸ Nti ma yəyətəyi isəntə tə pə taya kucaluyv nyəntv, ama isəna mpi lēlaa ná sēesa isəle təyɔ ma heeliyi-mē, si ma naa mə səəlyv tampana. ⁹ Pə taya pulv təə, í nyəmə Taca Yesu Kilisiti pēelē təm mēe. I ka ké tən tv ké. Ama mə təə i pəsa i təyi konyəntv, si í svsı-mēyē tən na i konyəñ ηkv.

¹⁰ Pə təə ile maa kēsı-mēyē ma hūwēe ke təm tənē tə taa na í ná. Pə wē teu si mpi í ka caala lapv ke tuu pənte tə í lakı mpv. Mēyēle kancalaya nyəma mpa pa lapa tə. Na mə tu səələna hatuu ləñ si í lakı. ¹¹ Pənente í lakı mpv haləna í tēesi təmlē təne. I tēesi-tē na luyv kuləmvuyv, isu í ka tv pə pəle na luyv kuləmvuyv tə. I lana mpi i wēna tə. ¹² Pə taya pulv təə, ye pulv í hana luyv kuləmvuyv, Iso kēsəyəna mpi pəntv wēna na í la təyɔ na í mv i kucəəv, Iso kaa kēsəyəna mpi pəntv fēina tə.

¹³ Pə taya isu pə kpiisi-mēyē ulena pə kusı lēlaa. Ama pə wēe ké si paa mpa pá wēena pəcə pəcə. ¹⁴ Pə tələnəv-mēyē waatv inē tə, í pəsəyi na í səna mpa pēle pa lañaa tə. Na ye kuyan̄ku mu lañaa na pə tələna

pələ ilə, pa pəsi na pá səna-mə. Mıpıyú í ká lakı na mə təna í wəəna teitei. ¹⁵ Pa ηmaa İso Təm taa ké mıpıyú sı:

Wei ı ka təssa səsəm tə pə ta kələna-ı.

Na wei ı ka təssa pəcə tə pə ta laηna-ı.

Titv na ı taapalaa

¹⁶ İso fəz, ını ı yelina na Titv lukı mıpıyú mə təz isı tá lukuyv tə. ¹⁷ İlapa nti tə sələma-ı tə na pə tu kəla mpv te. İ seesa isəle ke səsəm, haləna ı mayamaya í tv mə te pote pələ. ¹⁸ Tə təηsa ı waalı ké tá taapalv wei Yesu seelaa kpeka təna puyvləyi ı təmle ke Laapaalı Kıpən təm taa tə. ¹⁹ Pələ pə paası Yesu seelaa ka ləsəna-ı sı í suki-tuyv tá yela taa ké timpı timpı tə lakı təmle kıpante tənəye Taca teeli təz tə. Na pə hólıyí tətəyo isəna mpi tá luun ná wəe sı tə səηna lələa tə.

²⁰ Tə pəkəyi na té cələyi sı tə paasuyuna liyitee səsəna ane a təm tə, nəyalv í taa kəz na í cayana-tv. ²¹ Paa Taca isəntaa paa yələa kiη tə pəkəyi sı tá kıpantv í lu təcəicəi.

²² Tə tiliyi pá na tá taapalv ləlv. Tə mayasa ıleye təm payale sı tə naa ı waalı, na tam tə nawa sı ı seesa isəle ké. Ama pənente ı tv-məye naanı ke teu, ıle ı seesa isəle na pə kəlı mpv. ²³ Ye Titv ıle ma waalı tv nté ıle, má na-ı tə lakəna təmle ke mə təz. Tá taapalaa lələa mpa pa sı-ı tə, Yesu seelaa kpeka tilina pələ, na pələ pa lakı ké sı pá ha Kilisiti ke teeli. ²⁴ İla na pə hólı sı í səəla-wə na tampam, ılena Yesu seelaa kpeka te a taa na á nyı sı tə sama-mə tə, pə taya yem təz se.

9

Yuta isə seelaa tem

¹ Pə taya isu maa nəki na ma ηmaa-meyə takəlaya na má heeli-meyə Isə yəlaa mpa pa we Yuta tə pa sənau təm ntəyi kəheelu. ² Ma nyəmə isəna í lakəna luɣu kələmuyə tə mee, haləna ma sama-meyə Masetoni nyəma kiη, sɪ tá taapalaa kə Akayi tetv taa nyəsa pa təyi sənau təm taa ké tuu pənte. I seesuyə mpyəy isəle tə pə nyəmtəyi pa taa payale ké. ³ Paa na mpu ma tiliyi tá taapalaa paneyə mə te, pəcə puyəlyə mpi tə puyəla-meyə təm tənə tə taa tə, pá nana pa ise. Ma caa ké sɪ tampana pá mayana í nyəsa mə təyi teu na pə la teitei na nti maa heelaya-we tə. ⁴ Ye pə taya mpu, ma na Masetoni nyəma tə kəma na tə mayana í ta nyəsa mə ti, taya pə tv feele. Mpi tə í yelaa na tə te-me na tá taa ké teu. Na ye mə nyəntə təm ilə paa yəyətəyi təle. ⁵ Ma mayasaa na ma ná sɪ pə kəla teu sɪ má wiina tá taapalaa pane na pá tee nəyə na pá polo mə te, na pá tayanəyi kucəəv kupaηku ηku í təma sɪ í ká la tə. Maa kəə na má kəη tə, pə təna pə nyəsa təkəηkəη na pə hólí sɪ luɣu kələmuyə kə í lapənaa, pə taya kucəəlyə nakvli.

⁶ I təsa teu sɪ ye wei ɪ tuu pəcə, pəcəyə ɪ ká kv, na wei í tuu səsəm, səsəm kə ɪ kəη kəm. ⁷ Ye mpu paa wei í ha isəna pə ha-ɪ tə, í taa hana wula yaa kucəəlyə. Pə taya pulv təə, wei ɪ haana laηhuləmle təyə Isə səlaa. ⁸ Na Isə wəna pəsuyə sɪ í ha-meyə kupaηtv kə səsəm, pəcə í taa laη mpi mpi í nyuləyi tə. Ama í hiki, na haləna pə kaasɪ na í lana təma kupaηa. ⁹ Pa ηmaa Isə Təm taa sɪ:

I haa kənyəntvnaa na luɣu kələmuyə.

I kupaηtv u təη.

¹⁰ Isə wei ɪ haa tuulu kə kətutuuum na í haa-ɪ təyənaya sɪ í təəna ɪ ti tə, Isə ɪnɪ ɪ ká ha-meyə kətutuuum təna

mpi í nyuləyi tə. İso ını, ı ká la na pə pu, na mə kúpantu huki səsəm. ¹¹ İso ká tu mə niñ taa ké isəna mpi pə wəe təyo tam na pəcə mu pəsi na í laki kúpantu ke tam. İle payale ká see İso ké í na təmle ke kucəəñ wei í laki na té pukina tə ı təə. ¹² Pə tağa pulv təə, kookalı wei í laki isəntə tə pə tağa İso yəlaa sənau təə tike. Ama pə yeki tətəyo na yəlaa see İso ké í na təmle. ¹³ Kookalı ınıe ı lapv taa ké pu hólí mpi í kewa tə, na yəlaa payale ká sana İso ké isəna mpi í nunaa na í laki sı pə hólí sı í tema mə taa na Kilisiti Laapaalı Kupañ tə. Na paa sa İso tətəyo isəna mpi mə na-wə na ləlaa í talvuy mə kúpam na luyv kolumvuyv tə. ¹⁴ Na paa sələməyəna-mə na İso, na paa səəli-məye səsəm ke pəlee taa pəlee nna İso lapa-mə tə a təə. ¹⁵ İso fəə, nyá kucəəv fei keesuyv.

10

Pəəli təmle tampana hvlvuyv

¹ Pəəli má, ma mayamaya təkpe m ma wiikənnamə. Ma wei yəlaa yəyətəyi sı ye ma wə mə kiñ ile ma wə təheə. Ama ye ma fei mə kiñ ile ma apalətv kpawayale. Ma təkəyi-məye Kilisiti kúpantu na ı leleñ təə sı, ² í taa yele na waatv wei ma kəñ mə te tə má hólí ma apalətv. Pə tağa pulv təə, ma huv teu sı maa hólí ma apalətv ke mpa pa huv sı tə təñəyi yuləhəwəe ke yem tə. ³ Kúpam tə wə tá yulətvənyuyv taa yaa, ile pə tağa yuləhəwəe ke yem ké tə təñəyi na té yookina. ⁴ Ama yoou wontu nti tá yoona tə tə ta ke nti antulinya ınıe ı yəlaa yoona tə. İso yoou wontu nti tə pəsəyi na té wakəli təcəəsəle toñ nyənte təyo tə yoona. Tə wakələyi pəpətv ləmayasəe. ⁵ Tə kpeəsəyəna pa təna mpa pa laki kalampaañı na pá

kayatəxi si pá taa nyi Isə tə pa hūwεε. Tə keε yəlaa hūwεε təna na toŋ na tətə tɔyi Kilisiti təə si pá nuna-i. ⁶Ye mu kəma na í la na pə ná si í nuna təkpaataa, ɔle pə kaasa mpa pa təna na paa caaki nunav tə tá səəlv puwa si tətə hə pa ŋkpaŋŋ.

⁷Paa mpi, pə tənuyv təə ké mə nyənəyənə. Ye yolv nəyəlv i tɛŋ i taa si Kilisiti tənna-i, pəntv í mayasi teu na í ná si Kilisiti ti tá tətəyə, isu i ti unv tə. ⁸Pə taya pulv təə, paa ma sama ma ti na səsəəntv nti Taca ha-tv tə, fεεle u kpa-m se. Pə ha-tuyv səsəəntv ntəxi si pə la na í te mə taa na Isə ké səsəm. Ama pə taya si pə wakəli-mε. ⁹Ma ŋmaakuyv ma takəlasv tə, maa pəkəxi si má kpeeti mə pəntv se. ¹⁰Nti yəlaa yəyətəxi təyole si: Pəəli takəlasv taa təm we toŋ na apalv tə ké. Ama waatv wei i mayamaya i we tá hεkv tə i weε ké təhεε na i yəyətaya we konyəŋ. ¹¹Ye wei i yəyətəxi mpv pəntv í nyi teu si nti tə ŋmaa tá takəlasv taa ké waatv wei tə fεi mə kiŋ na nti tu la waatv wei tu weε mə kiŋ tə, pə kaa weε ŋkaŋka se.

¹²Tə kaa nəki na tətə keεna yaa tətə mayasi tá ti na ləlaa mpa pa makv pa laŋa taa si pa ké pulv tə. Pa ké ɔweεŋ ké, na pa mayamaya pa caana pa kumayasuyv ŋku paa mayasəna pa ti tə, na pa taa pa tike ke pa kpeesəyənə təma. ¹³Ye tá, tá kaa pəsi na tətə sa tá ti na pə tεε caasa. Ama tə saŋ tá ti na pə keesəna təmle nte Isə tv-tv tə tətə tənaya. Isə hana-tuyv mpaav si tətə tala mə te. ¹⁴Isəna pa suna-tv tə tu ŋmaana pə təə, ye tətə kəə mə te ɔle mpuyole. Ama tətə tala mə tεye teu na tətə heeli-mεye Kilisiti təm Laapaali Kupaŋ. ¹⁵Pə təə ké tu ŋmaana isəna pa suna-tv tə pə təə. Tu saŋ tá ti na ləlaa lapa təma nna tə. Ama tə caa ké si mə taa tēmnav ke Isə í səsəsi, ɔlena tətə pəsi na tətə la təmle

nte tə kəla ləŋ nyəntə təcaɣacaya təɣə mə həkə, na tə taa ŋmaana isəna İso sɯ-tv tə pə tə. ¹⁶ Pə waalı ɯe tə pəsəyi tə yeləna Laapaalı Kupaŋ ke tetənaa mpa pa we mə te lələ tə pa taa, na tə taa sa tá ti na nti ləlaa təma lapv ke pa təma taa tə.

¹⁷ Pa ŋmaa İso Təm taa sɯ: Ye wei í caa ɯ sa ɯ ti, pəntv í sa ɯ ti na nti Tacaalapa tə. ¹⁸ Kupaam, pə taya yəlv wei ɯ nyənəyi ɯ ti isu ɯ ké pəlv tə ɯnɯ ɯ sam yana. Ama wei ɯ tə Tacaalapa yəɣətəyi kupaantv təɣə.

11

Mpa pa yaa pa təyi tillaa ke yem tə

¹ Ma kooliyi ké si isəwee í tu nyənɯ-m pəcəɣə kpaŋtv. Pə we mpv məe, í nyənəyi-m mpv. ² Ma wəna isesəemle ke mə təm taa ké, ɯe İso tənə-m isesəemle nte. Pə taya pəlv tə, í wee ké isu pəelə wei ɯ ta nyəntə apəlv ke paa pəcə na má tə si apəlv kəlvəm kəŋ ke maa ha-ɯ tə, apəlv ɯnəɣələ Kilisiti. ³ Ama ma nyaŋ ké si pə taa kəə na mə layətv saalı na í lə mə na Kilisiti í kpaŋtvəv tam na pə we teu ke isəna mpi tə. Na pə kəə pə lá isu İfa ka yeluyə na təm mapɯ-ɯ pəpətv təm ke ɯ nəɣə taa na í tolisi-ɯ tə. ⁴ Pə taya pəlv, í təma mə taa si nəɣəlv í kəə í kpaalı-məye nyəntə Yesu nəɣəlv ɯ təm na pə tá kəna Yesu wei ɯ təm tá kpaala-mə tə. Na í taŋaa təteyeteye si í muyi nyəntə feesuyə nakvli kv təm na pə tá kəna İso Feesuyə ŋku kv təm tə heela-mə tə, na nyəntə Laapaalı nəɣəlv na pə tá kəna Laapaalı Kupaŋ wei tə heela-mə tə.

⁵ Ma ta hɯv si mə nyəntə tillaa taa səsaa mpe pa təe-m pəlv taa se. ⁶ Ama pə pəsəyi pə wee yəɣətaya wawawa wei ma ta nyi tə. Təfə pa ta kəli-m nyəm.

Tə hula-meyə rıbrıyú təceicei ké paa mpi pə taa ké na paa timpi.

⁷ Waatu wei ma kraalaya-meyə İso Laapaalı Kupaŋ tə, faalaa ke ma kraalaya. Ma paa ma təyi rıbrıyú sı pə kusi-me. Yaa ma lapa mpv tə kawalaya nté? ⁸ Ma tisaa sı Yesu seelaa kpeka lenna í feləyi-m, ıle pə we İsu ma hulusa aleyele na má səna-me. ⁹ Waatu wei maa we mə te na konyəŋ wəna-m tə ma ta sukı mə taa nəxələyü səyəla. Pə taya pəlv, tá taapalaa mpa pa luna Masetoni tə pa kəna-m pə təna mpi pə lanə-m tə. Ma təka ma təyi sı pə taa kəə na má sukı mə taa nəxələyü səyəla. Na mpv ınəyi maa təkəyi ma təyi tam. ¹⁰ Na Kilisiti tampana nna ma təka isəntə tə ma kaa yeke mpi ma yələyəna isəntə təyö yələnav ke Akayi tetü təna taa. ¹¹ Pepe yelina na ma yəyətəyi mpv? Ma ta səli-me tə pə təə yaa? İso nyəmə teu sı ma səla-me.

¹² İsu ma lakuyü pənente tə rıbrıyú maa lakı, ılena má læsi mpa pa həŋ pa ti na pá təŋ sı tá na-we tə kaa təmlə təyö pə taa. ¹³ Yələa mpe pá ké tillaa pəpətvnaa ké. Pa looliyi nti pa lakı tə tə taa na pá cesəyəna pa ti İsu Kilisiti tillaa. ¹⁴ Na təle tə fei piti mee, rıbrıyú Satanı mayamağa ná cesəyəna ı ti İsu isətaa tillu kupaŋ nəxələ. ¹⁵ Ye mpv pə fei piti sı ı təmlə nyəma í cesəna pa ti İsu siyisuyu lataa. Ama te, pu te na pə felı-weyeyə mpi pa lakı tə.

Pəəli konyəntəyələ ke İso təmlə təə

¹⁶ Ma təsəyi-təyi yəyətəyü ké, nəxələv í taa nyəni-m İsu ma ké kraŋtv. Yaa ye í tu nyənəyi-m kraŋtv ntə, í yaa-m kraŋtv, ılena pəcə má pəsi na má sa ma təyi pəcə tətə. ¹⁷ Nti ma yəyətəyi isəntə tə pə taya ntəyi Tacaaluyü wee sı má sa ma ti ını. Ma yəyətəyi ké İsu

kpaŋtv. ¹⁸ Pə taɣa pʊlv təɔ, timpi yəlaa ləlaa saŋ pa ti na yʊlvhʊwɛɛ kɛ yem tə, ɪsu ma sama ma ti tətə mɛɛ. ¹⁹ Mɛ mpa mɛ mə na mə ɪsɛ tə, paɔ pa ta tu səlɔmɪ-mɛ sɪ ɪ mʊ kpaŋtvnaa, ɪ mʊɣi-wɛɣɛ. ²⁰ ɪ yɛlaa kɛ sɪ pá pəsɪ-mɛɣɛ yomaa, sɪ pá təkəna-mɛ, sɪ pá puɣusiɣi-mɛ, sɪ pá kpaaki mə təɔ na pá fɛləɣɪ, sɪ pá makɪ mə nəɔsɪ. ²¹ Tá ɪcantv təɔ kɛ tá taa la mpu. Pə wɛ fɛɛɛ sɪ má yəɣətəɣɪ mpu.

Paɔ na mpu tə, ye nəɣɔlv makɪ kaŋkante sɪ ɪ wɛna mpi ɪ ká saŋna ɪ ti tə, ma pəsəɣɪ na maa má kaŋkante tətə mɛɛ. Ma yəɣətəɣɪ kɛ ɪsu ma sʊv kpaŋtvɔ. ²² Ntəŋ pa kɛ Hɛpəla nyəma yaa? Na má tətəɣə te. Ntəŋ pa kɛ ɪsɛɣɛli nyəma yaa? Na má tətəɣə te. Ntəŋ pa kɛ Apələham piya yaa? Na má tətəɣə. ²³ Ntəŋ pa kɛ Kilisiti təmlɛ nyəma yaa? Má kɛ Kilisiti təmlɛ tv na pə kəli-wɛ. Ma lapa təmlɛ na pə kəli-wɛ. Pa təkam təm paɣalɛ na pə kəli-wɛ. Pa mapam na pə kəli-wɛ, səm nəɣə taa kɛ ma wɛ tam. ²⁴ Təm kakpasɪ kɛ Yuta nyəma mapam akpatɛɛ pəɣələɣafɛɪ nʊlɛ nʊlɛ. ²⁵ Lom nyəma ná mapam təm tooso, pa yaɣa-m pɛɛ kɛ təm kʊlvɪm sɪ pa kʊɣv-m. Təm tooso kɛ lʊm lipa kpuləŋ wei ɪ taa ma wɛɛ tə, ma ɔaɣa ilim kʊlvɪməm na ahoɔ kʊlvɪmɛɛ kɛ tɛŋku taa. ²⁶ Ma ɔəv katatələɣa taa, pusi na ŋmulaa niŋ taa kɛ ma wɛɛ. Səm nəɣə taa kɛ ma wɛ ma Yuta nyəma maɣamaya hɛkv taa, na səm nəɣə taa kɛ ma wɛ kpai nyəma tɛ. Na səm nəɣə taa kɛ ma wɛ aɔalɛɛ taa, na səm nəɣə taa kɛ ma wɛ wʊlaya tɛtv taa. Na səm nəɣə taa kɛ ma wɛ tɛŋku taa. Na səm nəɣə taa kɛ ma wɛ tá taapalaa kʊvɛsaa kiŋ. ²⁷ Pa yaa sɪ kaŋkaŋsi təma na wahaɫanaa səsaa tə, má nana. Təm paɣalɛ kɛ maa kpətəɣɪ ɪsɛɛ. Nyəɣəsɪ na lʊkətv tə, paɔ pəsəɣɪ. Ma kpisa kʊtəɣəv təɣəv kɛ wuleɛ wuleɛ.

Ma təyə wahala na watu, paa wontuyu kvtakuyu ma feina. ²⁸ Na pə ti kaasa mpi tə, maa yəyəətəyi pə təm. Yesu seela kpeka tənə təm nəyəse nā kuyu-m paa kuyankuyu. ²⁹ Ye yulə nəyələ lapa icam, má laki icam tətəyə. Ye pə tə nəyələ ke isayatu lapu, pə wuki-m ké təsəyyə.

³⁰ Ye pə wəe si má sa ma təyələ, ma icantu ma icantu cələyə maa saŋna ma ti. ³¹ Taca Yesu Caa Iso nyəmá si maa looliyi. Inəyi paa saŋ tam. ³² Maa wə Tamasi tə, wulav səsə Aletasi su kufənəe wei ke tənə tə i su tanlaa ke kolunə ŋka ka cənə icatə tə ka nəyə si pá kpa-m. ³³ Ama pa tə-m sətəku səsəu taa na pá tisi-m na icatə kolunə ŋke ka pətote. Mpu pə yelina na má fiti i nin taa.

12

Mpi mpi pə hula Pəəli na í ná tə

¹ Paa ti sam fei teu tə, isu ma sama ma ti. Pə lapa-m isu toosee taka na má ná mpi mpi na mpi Taca kulaa na í hólí-m tə, maa yəyəti pə təm ke pənente. ² Ma nyəmá isə seelə nəyələ, pusi lapa naanəwa na liyiti kələ pə kraasuyu-i hatuu isətəa tə. Ma ta nyi si pə kraasa-i tampana yaa pə lapa-i isu toosee taka ké kulapə tə. Ama Iso tike nyəmna. ³ Ma nyəmá si kəpam pə kraasa yulə inəyi hatuu aləsanna taa. Ma tasəyi yəyətuyə si ma ta nyi si tampana pə kraasa-i yaa pə lapa-i toosee taka ké kulapə tə. Ama Iso tike nyəmna. ⁴ Na í nu pa yəyətəya tənəya təmnaa mpa yulə kaa pəsi na í yəyəti tə, na pə ta tu hav yulə pəyaya si ká yəyəti tə. ⁵ Yulə inə maa sam-i, ilə ma mayamaya ma kaa sa ma ti se. Ye pə wə sam, ma icantu kinj ke maa sana ma ti. ⁶ Ye ma ti sam ke maa pəkəya ma

taa la kraŋtu se. Pə taya pulv tɔɔ, tampana ke maa heelaya tɔ se. Ama ma kra ma tɔɣi na ma ti sam, maa caa si nɔɣɔlv í nyəni-m si ma ké pulv na pɔ kəli isəna mpi í naaki na í nukɩ si ma laki tɔ.

⁷ Pə tɔ-m ma tɔnɔɣv taa ké kɔtɔŋ kuwəwɩw si ma taa saŋ ma ti si maya pə kula sɔsɔɔntv na pɔ hólí. Ilɛ kɔtɔŋ ŋkv ku wɛ ké isu Satanɩ tillu wei ɩ tilaa tɔ si í kaɣati-m na má taa sa ma ti tɔ. ⁸ Tɔm tooso ké ma səlɛma Taca ke kɔtɔŋ kɔnɛ kv tɔɔ si í waasi-m-kv. ⁹ Ama ɩ cɔ-m si ɩ pɛɛɛɛ paasi, pulv ta kaasi si í tasa-m lapv, si pə taya pulv tɔɔ, ma ɩcantv taa ké ɩnɩ ɩ toma ná naa teu. Ye mpv ma ɩcantv ke maa sana ma ti na Kilisiti toma kenti ma tɔɔ. ¹⁰ Pə tɔɔ ké ɩcantv na kɔtɔvŋ na isənyəŋlɛ na wahalanaa na laŋwakəllɛ sɔsɔɔɛ, pə təna mpi ma naa isəntɔɣɔ Kilisiti tɔɔ tɔ ma mɔɣəlɔɣəna-wəɣi. Pə taya pulv tɔɔ, ma ké ɩcam ilɛ ma tɔŋ taa tɔŋ nté təna.

Kɔlenti nyáma tɔm caalɔɣv ke Pɔɔli

¹¹ Ma yɔɣɔtɔɣi ké isu ma svv kraŋɔɣv, ilɛ mə yelina na má yɔɣɔtɔɣi mpv. Pu mvna isu mi sɛenna ma tɔɔ. Mpi tɔ, paa ma ta ke pulv tɔ mə nyente tillaa sɔsaa mpe pa ta tɛɛ-m pulv. ¹² Pə lapa təma wena a hólɔɣí si ma ké tillu tɔɣɔ mə hekv taa na suulu sɔsɔ mɛɛ. Sɔɣɔntv təma na lɔ kəkəlv nyəm na piti təma ke a lapənaa. ¹³ Nti tɔ taa ké pa ta la-mɛ isu pa lakɔɣv Yesu sɛɛlaa kpeka lenna tɔ ye pə taya tɔkɔɣv mpi mə ta tɔki-m tɔ pə paasi? Ma tɔm sɔpəna-mɛɣe tənɛ ɩnɩ tɔ taa.

¹⁴ Ma nyɔsəɣi ma ti si ma kəŋ mə tɛɣɛ tɔm tooso nyəm, ilɛ maa caa si í tɔki-m se. Mə mayamaya ke ma caa pə taya mə liyitee. Pə taya piya caləsəɣəna liyitee si si tɔɔ si caanaa. Ama caanaa caləsəɣəna liyitee si pa təna pa piya. ¹⁵ Ye ma ma laŋholumlɛ nté si má

təγə mə təə kə pə tənə m̄pi ma wənə tə, paa ma ti má kv na pə səna-mε. Ye máá səəla-mεγε ḡp̄yú teu ɫε, mu məηna maya səəlv̄ȳu ke pəcə?

¹⁶ ɪ nyəmə teu si ma ta musəna-mε. Ama lelaa ná tɛna-ti si acilayav̄u ke ma lapənaa na má nyi-mεγε katəs̄i na pəpətv̄naa na má kpa-mε. ¹⁷ Mpa ma tila mə kin̄ tə pa taa nəγəlv̄u lapa na má təγə mə təə? ¹⁸ Ma wiina Titu si í polo mə tɛ na ma tən̄sa ɪ waalı kə tá taapalv̄u ɫε. Yaa í caa í tə si Titu təγəna mə təə kə? Pə taya ma yaasi na ma ɪkpatε ke Titu tən̄aa?

¹⁹ Ntanyi pə kpayav̄u waav̄u nəγəlv̄u tə ɪ hv̄u keɫε si tə pɛkəγ̄i si t̄ε keɫi tá nyóŋ təə. Aai pə taya mp̄v̄. ɪsəna Kilisiti caak̄i tə ḡp̄yú tə yəγətəγ̄i ɪsə ɪsentaa. Tá taapalaa kv̄pama tə heeliγ̄i-mεγε pə tən̄aya ḡp̄yú si í p̄vl̄v̄ ləlv̄. ²⁰ Ma nyan̄ si ye ma kəma na má tala mə tɛ má taa mayana-mεγε nti maa caa tə tə taa, na mu taa na nti mu caa təγə ma kin̄. Ma nyan̄ kə si pə taa kəə na yoou, na ɪsəseɛm̄ɫε, na p̄ááná, na kəlv̄ȳu pɛk̄ȳv̄u, na kv̄tv̄v̄v̄, na yəγətaya kpaɪ nyəηka, na ɪsəcau, na liγ̄ituȳu pə wεε. ²¹ Ma nyan̄ kə si má tala mə kin̄ ma ɪsə í taa pas̄a-m mə ɪsentaa na má kəə na má wii yəlaa payale mpa pa lapa ɪsayatv̄naa ke tuu ləη, na pá tá yeɫe tetelakas̄i, na asilima, na yaasi ɪsayav̄u wei paa tək̄aa tə pa təə.

13

Kantəkaya kv̄kpaalətv̄ na sɛətv̄

¹ Təm tooso nyəm nté ma caa kəntε ke mə tɛ tə. Aseeta nyéma naale yaa tooso ká hv̄ləna təmnaa tənə mpa pa wεε tə pa tampana na p̄c̄c̄. Pa ηmaa ḡp̄yú ɪsə Təm taa kə. ² Ma kpaaləγ̄i tuu mpa paa lapa ɪsayav̄u tə na lelaa si ye ma kəma na má kəə si

ma naa-me, ma kaa wii nəyɔlv pətətəle. Ma kəma təm naale nyəm tə ma təma-meyə kraalvɔv ke mpv. Pənente ma fei mə kinj ile ma tasəyi-meyə kraalvɔv. ³ Ntəŋ í caa í ná sɪ Kilisiti toŋ ke ma yəɣətəyənə yaa pə taya Kilisiti toŋ yaa? Ɔ ká ná mee. Kilisiti u hólóyí icantu natələyi mə təm taa se. Ama toma ke ɪ hólóyí mə hekv. ⁴ Paa na mpv ɪ icantu təw kə pa kama-ɪ səm tesika təw. Ama ɪ wənə ɪ weesuyu ke Iso toma taa. Tá na-ɪ tə krentaa kə, na tə kə acamaa tətəyɔ. Ama yaasi wei tə lakəna mə kinj tə pə hólóyí kə sɪ tá na-ɪ tə wənə weesuyu ke Iso toma təw.

⁵ Ɔ mayasi mə mayamaya mə ti na í feŋ mə ti na í ná sɪ í təkə Isəsəele mpaav yaa í tá təkɪ. Ntəŋ í nyəmá teu sɪ Kilisiti we mə kinj na? Təw, í temna Iso na mə taa tə, ye í pəsaa na í hólí tampana ke mpv ile, mpvɔvle. ⁶ Ma hɔv sɪ í nyəmá teu sɪ tá kinj, tə pəsəyi na tə hólí mpv mee. ⁷ Iso kə tə sələməyi sɪ í yele na í taa la kawalaya nakəli. Tu caa sɪ tə hólí tənə tə taa kə mpi tə pəsəyi tə, paa pu lu sɪ pəsuyv ke tu pəsəyi, kɔpantu ke tə caa mu laki. ⁸ Pə taya pulv təw, tə kaa pəsɪ na tə lu Iso tampana waali. Iso tampana anəyi tu lana. ⁹ Tá kev acamaa na mu kə toŋtonaa tə, tá laŋa hɔlvmaa kə. Pə təw tətəyɔ tə sələməyi sɪ í la kɔpantu ke teu. ¹⁰ Mpi pə təw ma we-me na pooluŋ na ma ŋmaa-meyə takəlaya təyɔle sɪ waatv wei maa kəw mə kinj tə ma taa lana-me na toŋ ke toma nna Tacaa ha-m tə. Pə ha-m toma anəyi sɪ pə la na í polo ləlv, pə ta ha-m-ye sɪ pə wakəli-me.

¹¹ Pənente ma taapalaa pə lapa wulee. Ɔ lv sɪ í té teu. Ɔ səsəyi təmaya apalvtv. Ɔ wee nəyɔ kulvmaya, na í wee təma na leleŋ. Iso wei ɪ sələyi na í haa alaafəya tə í wee mə kinj.

¹² Ɔ sɛ təmaya teu na í leli.

Ισο γάλα τάνα σεε-με.

¹³ Τααα Yesu Kilisiti πρεεεε να Ισο σάβυγυ να κρεντυγυ ηκυ Feesuyu Ναηητο κήηα τσ πά wεε μα τάνα μα κη.

PIPI LI USO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377